

LA MEITAT DE LES URGÈNCIES OFTALMOLÒGIQUES RESPON A TRAUMATISMES OCULARS

El 60% dels afectats té menys de 30 anys, segons ha exposat avui el Dr. José García-Arumí, especialista de l'IMO, davant 2.000 col·legues congregats a la reunió anual de la SEO

L'oftalmòleg ha coordinat una guia molt completa sobre traumatologia ocular, en la qual ha participat un centenar d'especialistes i que posa en relleu que el 90% de les lesions greus podria evitar-se, especialment en l'àmbit laboral

Barcelona, 27 de setembre del 2018/. La meitat de les urgències oftalmològiques correspon a traumatismes oculars i els nens i els joves són els principals afectats. De fet, un 60% de les persones amb traumes greus que afecten la visió té menys de 30 anys. Aquestes són algunes de les dades que s'han exposat avui, al 94è [Congrés de la Societat Espanyola d'Oftalmologia](#) (SEO), durant la ponència oficial de la trobada sobre traumatologia del globus ocular, a càrrec del [Dr. José García-Arumí](#), del Departament de Retina i Vitri de l'Institut de Microcirurgia Ocular ([IMO](#)), al costat del Dr. Álvaro Fernández Vega.

El treball presentat es tracta del principal monogràfic sobre traumatologia ocular dels últims quaranta anys, en què ha participat més d'un centenar d'especialistes –entre els quals, deu oftalmòlegs de l'equip de l'IMO– per oferir una guia molt completa per al maneig d'aquestes lesions. "Conscienciar sobre la importància de prendre mesures per prevenir-les és el primer pas, ja que fins a un 90% són evitables", destaca el Dr. García-Arumí.

Segons recull la ponència, la causa més freqüent de trauma ocular són els accidents laborals (prop d'un cas de cada quatre) i, per això, és significatiu el fet que menys d'un 2% dels treballadors utilitzi mesures protectores adequades, com ara ulleres o pantalles. Un altre àmbit en el qual són habituals els traumatismes amb afectació de l'ull és el domèstic (productes de neteja, bricolatge...), seguit per les activitats de lleure i esportives (paintball, petards, pàdel, golf...) i els accidents de trànsit (agregats per no portar el cinturó cordat o per tenir el coixí de seguretat a menys de 25 cm).

Les causes dels traumatismes són múltiples, però també les conseqüències, que impliquen tots els camps de l'oftalmologia: des de les parpelles i l'òrbita ocular, fins a la còrnia i el cristal·lí o, a la part més interior de l'ull, la retina i el nervi òptic. No hi ha dos casos iguals i abordar-los requereix el criteri d'un expert per determinar tant la tècnica més adequada com el moment idoni per a l'operació –que en alguns casos pot ser necessari executar abans de les 24 hores.

Cirurgia experta i precoç per evitar complicacions

Especialment urgents són les cremades químiques i, pel que fa als traumatismes mecànics, les ferides obertes. La més greu d'aquestes ferides és la ruptura o esclat de l'ull a causa de l'augment de la pressió intraocular, mentre que la més comuna és la lesió penetrant causada per projectils o per objectes incisius i punxants que danyen la paret del globus ocular en tota la seva espessor. "El retard

en el tancament de la ferida, així com la permanència del cos estrany dins de l'ull –cosa que passa en prop d'un 25% dels casos de trauma obert– són dos factors clau per tenir en compte, ja que augmenten el risc de complicacions com ara l'endoftalmitis", apunta el Dr. García-Arumí.

Com explica l'oftalmòleg de l'IMO, "l'endoftalmitis és una infecció que afecta tot el globus ocular i que pot portar a la ceguesa fins i tot en poques hores. Per aquesta raó, és fonamental actuar-hi ràpidament, sobretot si la causa el *Bacillus*, un bacteri molt virulent que es troba en materials de naturalesa orgànica".

Una altra complicació que amenaça la visió és el [despreniment de retina](#). Per tractar-lo amb èxit, és imprescindible l'experiència del cirurgià i l'ús de l'última tecnologia quirúrgica, ja que aquesta lesió és especialment complexa i sol requerir més intervencions en un nombre superior de casos quan és d'origen traumàtic (entre el 40-60% del total de desprendiments).

També ocorre arran de traumatismes oculars tancats, com ara les contusions, que generalment no necessiten operar-se d'urgència perquè no hi ha ferides que travessin la paret del globus ocular. No obstant això, en aproximadament la meitat dels afectats, una hemorràgia interna greu pot acabar produint un despreniment de retina, durant els dos primers anys. Per això, cada vegada més s'opta per una intervenció precoç: "Abans es recomanava esperar uns tres mesos per dur a terme la [vitrectomia](#), però la seguretat i els bons resultats que obtenim actualment amb aquesta tècnica permeten prevenir problemes derivats del traumatisme i oferir una rehabilitació visual instantània al pacient".

Així mateix, el Dr. García-Arumí destaca l'alta eficàcia (superior al 90%) que, gràcies al perfeccionament quirúrgic, també s'aconsegueix en el tancament del [forat macular](#), una altra de les patologies associades als traumes contusos i en el maneig de la qual l'oftalmòleg és referent.

Avenços en el maneig dels traumatismes oculars

La ponència oficial de la SEO, coordinada per l'especialista de l'IMO, posa en relleu l'evolució que ha experimentat la cirurgia vitreoretinal aquests darrers anys. L'avenç ha vingut de la mà de noves fonts de llums LED o de vitrectoms amb els quals es duplica la velocitat de tall, mentre estan en desenvolupament la innovadora tecnologia de líquat hipersònic, microscopis quirúrgics que integren el diagnòstic amb OCT (prova duta a terme fins ara a consulta) i sistemes revolucionaris de [visualització en 3D](#). Tot això, per tal d'augmentar l'eficàcia en casos reptadors i de pronòstic difícil, com són alguns traumatismes.

Per a lesions que afecten l'òrbita ocular, també s'estan introduint navegadors d'última generació que contribueixen a una [reconstrucció facial i orbitària](#) més precisa. D'altra banda, en el camp de la cirurgia del segment anterior de l'ull, guanyen pes els [trasplantaments de còrnia](#) selectius mínimament invasius i, per a pacients en els quals no és possible restaurar la superfície ocular (per exemple, per cremades tèrmiques o químiques severes), es destaquen els avenços en els models de queratopròtesi ("còrnies artificials").